

Team 3 – Úložiště jaderného odpadu Endlager für atomaren Müll

SHRNUTÍ POZNATKŮ A ZAHRANIČNÍ POHLED

ZUSAMMENFASSUNG EINIGER ERKENNTNISSE UND
GRENZÜBERSCHREITENDE SICHTWEISE

Endlagersuche in Deutschland

Hledání úložiště pro jaderný odpad v Německu

- Politická dimenze
 - Zkušenosti z Německa: zapojení veřejnosti je velmi důležité
 - Dosavadní prostředky byly nedostatečné
 - Proto by nové prostředky zapojení měly být v zákoně o výběru lokalit pro jaderný odpad (německy: StandAG)
- Politische Dimension
 - Erfahrungen in Deutschland: Öffentlichkeitsbeteiligung sehr wichtig
 - Bisherige Mittel der Beteiligung nicht ausreichend
 - Deshalb: neue Beteiligungsformate im Standortauswahlgesetz (StandAG) geschaffen

Öffentlichkeitsbeteiligung nach dem StandAG

Zapojení veřejnosti podle StandAG

- Mnoho specifických nástrojů pro zapojení
- Hlavní aktéři:
 - Spolkový úřad pro bezpečnost při likvidaci jaderného odpadu (BfE): je příslušný k realizaci zapojení veřejnosti
 - Spolková společnost pro úložiště jaderného odpadu (BGE)
 - Ministerstvo životního prostředí
 - Německý spolkový sněm
 - Národní doprovodné grémium
- Viele ganz eigene Instrumente für die Beteiligung
- Wesentliche Akteure:
 - Bundesamt für kerntechnische Entsorgungssicherheit (BfE): ihm obliegt die Öffentlichkeitsbeteiligung
 - Bundesgesellschaft für Endlagerung (BGE)
 - Bundesumweltministerium
 - Bundestag
 - Nationales Begleitgremium

Warum ein Rechtsvergleich? Proč srovnání právních úprav?

- Všechny státy mají podobné problémy
- Které prvky německého právní úpravy fungují tak dobře, že je lze doporučit zákonodárci, obcím a občanům, kterých se týkají?
- Co je kritizováno?
- Kterým chybám se lze vyhnout?
- Alle Staaten stehen vor ähnlichen Problemen
- Was an der deutschen Rechtslage funktioniert so gut, dass man es an den Gesetzgeber und an die Betroffenen weiterempfehlen kann?
- Welche Kritikpunkte gibt es?
- Welche Fehler lassen sich vermeiden?

Das StandAG: offene Punkte und Kritik

Zákon ‚StandAG‘: otevřené (nejasné) a kritické body

- Velký časový tlak
 - Velké organizační výzvy
 - Právní ochrana je omezená (kvůli plánování zákonem)
 - Zákon nestanoví, jestli stanoviska regionálních konferencí a Národního doprovodného grémia musí opravdu být zohledněna
 - Nejedná se spíš jen o informaci než o opravdové spolurozhodování?
- Großer Zeitdruck
 - Große organisatorische Herausforderungen
 - Eingeschränkter Rechtsschutz (durch Legalplanung)
 - Nicht geregelt, ob die die Stellungnahmen der Regionalkonferenzen und des Nationalen Begleitgremiums tatsächlich berücksichtigt werden müssen
 - Eher Information als echte Mitbestimmung?

Děkujeme za pozornost!
Vielen Dank für die Aufmerksamkeit!

Team 3 – Úložiště jaderného odpadu Endlager für atomaren Müll

SHRNUTÍ POZNATKŮ A ZAHRANIČNÍ POHLED

ZUSAMMENFASSUNG EINIGER ERKENNTNISSE UND
GRENZÜBERSCHREITENDE SICHTWEISE

Einbeziehung der Nachbarstaaten

Zapojení sousedních států

- Právní, politická a organizační výzva
- § 10 II 2 StandAG [o regionálních konferencích]:

„Pokud oblast umístění hraničí s jiným státem, musí být zájmy občanů, kterých se to týká, považovány za rovnocenné; podrobnosti stanoví jednací řád.“

- Jak by mohl vypadat takový jednací řád?

- Rechtliche, politische, organisatorische Herausforderung

- § 10 II 2 StandAG [Regionalkonferenzen]:

„Grenzt die Standortregion an einen anderen Staat, sind die Interessen der dort betroffenen Bürgerinnen und Bürger gleichwertig zu berücksichtigen; das Nähere regelt die Geschäftsordnung.“

- Wie könnte Geschäftsordnung aussehen?

Einbeziehung der Nachbarstaaten: Fragen

Zapojení sousedních států: otázky

➤ Politická koncepce zapojení?

BfE: doposud neexistuje úplný koncept; připravuje se však výzkumný projekt k otázkám přeshraničního zapojení obcí

➤ Další možnosti (kromě účasti na regionálních konferencích)?

BfE: StandAG to neupravuje, tato otázka však bude diskutována v rámci přípravy konference podoblastí

➤ Jak se definuje, kdo je „dotčen“?

BfE: StandAG neobsahuje přesnou definici, ale spíše indicie: pojem dotčeného území je širší než skutečná lokalita úložiště; taky obce, které hraničí přímo s lokalitou, jsou zohledněny v regionálních konferencích

➤ Politisches Konzept für Beteiligung?

BfE: bisher kein vollständiges Konzept; vorbereitet wird aber ein Forschungsvorhaben zur grenzüberschreitenden Öffentlichkeitsbeteiligung

➤ Weitere Möglichkeiten außer der Regionalkonferenzen, z.B. bei Teilgebieten?

BfE: StandAG enthält dazu nichts; diese Frage wird aber im Rahmen der Vorbereitung der Fachkonferenz Teilgebiete diskutiert

➤ Wie definiert sich, wer „betroffen“ ist?

BfE: Im StandAG nicht abschließend geregelt, aber Anhaltspunkte: betroffenes Gebiet geht über den tatsächlichen Standort des Endlagers hinaus; auch unmittelbar angrenzende Kommunen in Regionalkonferenz berücksichtigt

Einbeziehung der Nachbarstaaten: Fragen

Zapojení sousedních států: otázky

➤ Jak budou lidé informováni o tom, že jsou možná dotčeni?

BfE: zájmy občanů, kterých se to týká, jsou považovány za rovnocenné (§ 10 II 2 StandAG); podrobnosti stanoví jednací řád

➤ Koncepce k překonání jazykové bariéry?

BfE: tato otázka bude řešena ve výzkumném projektu

➤ Bude Německo aktivně přistupovat k sousedním státům a umožňovat jim institucionalizovanou účast?

BfE: to záleží částečně na jednacím řádu; další možnosti jsou mezistátní dohody

➤ Existují nějaká pravidla např. mezinárodního práva (také pro jednací řád)?

BfE: doposud existují hlavně obecná pravidla a úkol, aby byly zájmy občanů, kterých se to týká, považovány za rovnocenné

➤ Wie werden die Menschen darüber informiert, dass sie möglicherweise betroffen sind?

BfE: Gleichwertige Berücksichtigung (§ 10 II 2 StandAG); näheres regelt Geschäftsordnung

➤ Konzept zur Überwindung der Sprachbarriere?

BfE: wird im geplanten Forschungsvorhaben berücksichtigt

➤ Soll aktiv auf die Nachbarstaaten zugegangen, ihnen eine institutionalisierte Teilnahme ermöglicht werden?

BfE: hängt zum Teil von Geschäftsordnung ab; auch Staatsverträge möglich

➤ Gibt es Vorgaben, z.B. aus dem Völkerrecht (auch für die Geschäftsordnung)?

BfE: bisher nur allgemeine Anforderungen und den Auftrag, den Nachbarstaat gleichwertig zu berücksichtigen

Endlagersuche in der Schweiz

Hledání úložiště pro jaderný odpad ve Švýcarsku

- Trvá už několik let
- Možné lokality úzce hraničí s Německem
- Německé obce v dotčeném regionu mají možnost se účastnit grémií (hlavně regionálních konferencí)
- Německo má, vzhledem k zapojení, několik požadavků vůči Švýcarsku

BfE: Požadavky jsou hlavně specifické pro situaci ve Švýcarsku a není možné je aplikovat na Německo

- Läuft schon seit mehreren Jahren
- In Frage kommende Standorte grenzen sehr nahe an Deutschland
- Deutsche Gemeinden in der Region haben die Möglichkeit, in den Gremien (v.a. Regionalkonferenzen) mitzuwirken
- Deutschland stellt im Hinblick auf die Beteiligung auch einige Forderungen an die Schweiz

BfE: Anforderungen sind größtenteils spezifisch auf Schweiz bezogen und können nicht übertragen werden

Endlagersuche in der Schweiz: gelebte grenzüberschreitende Beteiligung

Hledání úložiště pro jaderný odpad ve Švýcarsku: živé přeshraniční zapojení

- Koordinační středisko zastává všechny německé zájmy
- Příklad dobré praxe pro vnitrostátní a přeshraniční zapojení?
- Jak funguje přeshraniční účast v praxi?
- Které problémy a příležitosti existují?
- Jaké jsou předpoklady, aby účast byla úspěšná?
- Koordinierungsstelle bündelt und vertritt die deutschen Interessen
- Best practice für innerstaatliche und grenzüberschreitende Beteiligung?
- Wie funktioniert die grenzüberschreitende Beteiligung ganz praktisch?
- Welche Probleme und Chancen gibt es?
- Unter welchen Voraussetzungen kann sie gelingen?

Děkujeme za pozornost!
Vielen Dank für die Aufmerksamkeit!